

ASPECTELE SPECIFICE ALE PARTENERIATELOR PUBLIC-PRIVATE ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

SPECIFIC ASPECTS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN THE FIELD OF EDUCATION

Anna CÎȘLARI, doctorand

<https://orcid.org/0000-0001-7715-3089>

Summary

The public-private partnership (PPP) is a particular form of collaboration between public and private authorities to solve problems of social-economic importance. The implementation of PPP practices in the education system is relatively new, considering the sensitive object of use. The purpose of this paper is to highlight the specific aspects of PPP application in the field of education. The objectives of the research were related to the determination of the elements and the mandatory conditions of the application of PPP practices in relation to the organization of the activity of educational institutions. The research was carried out by screening the available open information sources, followed by the synthesis of the available material to obtain a complex picture of the international experience of applying PPP in the education system. PPPs can take different forms of implementation and can be applied at all levels of the education system. PPP projects in the field of education have a number of benefits and drawbacks. The efficiency of the implementation of PPP projects is dependent on compliance with a complex of conditions. In the same way, international experience allows to avoid possible problems in this field. The results of the study of the international experience in the addressed field may be of interest for the purpose of perfecting the policies in the field of PPP in the Republic of Moldova.

Key-words: public-private partnership; efficiency; education system;
JEL: G38, H82, H83

Introducere

Forumul Economic Mondial definește Parteneriatul Public Privat (PPP) ca „o alianță voluntară între diferiți actori din sectoare diferite în care ambii convin să lucreze împreună pentru a atinge un obiectiv comun sau pentru a îndeplini o nevoie specifică care implică responsabilități, mijloace, competențe și riscuri comune”. (*Public..., n.d.*)

Reieșind din experiența internațională, se poate deduce, că PPP este una din modalitățile recunoscute drept eficiente utilizate de autoritățile publice pentru asigurarea prestării serviciilor de calitate populației, folosind experiența și mijloacele sectorului privat. Prin esență, este vorba de anumite aranjamente contractuale, prin care o parte privată îndeplinește funcțiile de furnizare de servicii de importanță publică, asumându-și riscurile aferente. Partea privată obține o remunerare prestabilită, reieșind din anumite criterii de performanță, din taxele de utilizare sau din mijloacele publice, fiind posibilă și o combinație a ambelor. (*Public..., n.d.*)

Experiența internațională prezintă PPP-urile în educație preponderent ca soluții eficiente de politică și soluții rentabile ale problemelor de acces și calitate cu care se confruntă în prezent multe sisteme de învățământ, în special în țările cu venituri mici și medii. (Verger, Moschetti, 2017)

Publicațiile științifice recente confirmă oportunitatea implementării proiectelor PPP în cadrul sistemului de învățământ, care include diferite niveluri de instituții de învățământ, cum ar fi grădinițe, școli gimnaziale, licee, colegii și alte instituții de învățământ superior. (*Education..., n.d.*)

Prezentul articol vine să prezinte aspectele specifice ale acestui subiect.

Revizuirea literaturii. Aplicarea PPP în cadrul sistemului de învățământ reprezintă un domeniu specific de cercetare, fiind reflectat în operele unor autori.

În lucrarea sa „Designing effective public-private partnerships in education” autorul Harry A. Patrinos (2023) prezintă cerințele principale față de proiectele PPP implementate în învățământ.

Studii asupra influenței PPP asupra sistemului de învățământ au fost efectuate de către experții Băncii Mondiale Harry Anthony Patrinos, Felipe Barrera-Osorio și Juliana Guáqueta (2009), rezultatele cărora au fost reflectate în lucrarea „The Role and Impact of Public-Private Partnerships in Education”.

La fel, poate fi remarcată activitatea de cercetare a lui Michael Latham (2009) în domeniul aplicării PPP în sfera învățământului.

În anul 2017 specialiștii de la UNESCO Antoni Verger și Mauro Moschetti în lucrarea „Public-private partnerships as an education policy approach: multiple meanings, risks and challenges” au examinat PPP ca parte a politicii educaționale, inclusiv fiind prezentate riscurile și provocările aferente.

La fel, prezintă interes studiile USAID (2023) referitoare la importanța PPP pentru educația studenților dezavantajați.

Metodologia de cercetare. În prima parte a cercetării a fost efectuat screening-ul surselor informaționale deschise disponibile. Apoi s-a trecut la sinteza materialului disponibil pentru obținerea unui tablou complex al experienței internaționale de aplicare a PPP în cadrul sistemului de învățământ.

Rezultatele principale. În general, PPP în sistemul învățământ are următoarele domenii de aplicare (Patrinos et al., 2009): servicii de management; servicii profesionale; servicii suport; servicii operaționale; servicii de educație; asigurarea disponibilității facilității; servicii de educație combinate.

În Tabelul 1 sunt prezentate unele aspecte specifice ale PPP în sfera educației.

Tabelul 1. **Tipuri de contracte în învățământ**

Sursa: (Patrinos et al., 2009)

Interesul de contractare a autorității publice	Ce autoritățile publice obțin
Serviciile de management, profesionale, de suport (input)	Managementul instituțional (managementul resurselor financiare și umane) Servicii suport (masa și transport) Servicii profesionale (formarea profesorilor, proiectarea curriculumului, livrarea manualelor, asigurarea calității și servicii suplimentare)
Servicii operaționale (proces)	Educația studenților, managementul resurselor financiare și umane, servicii profesionale și întreținere a clădirilor
Servicii educaționale (ieșiri)	Locuri pentru elevi în școlile private (prin contractare cu școli pentru înscrierea anumitor elevi)
Disponibilitatea facilității (intrări)	Întreținerea infrastructurii și a clădirilor
Disponibilitatea facilităților și serviciile educaționale (atât intrări, cât și ieșiri)	Infrastructură combinată cu servicii (produse operaționale sau educaționale)

PPP în învățământ pot lua următoarele forme (*Public...*, n.d.):

Furnizarea infrastructurii (Inițiativa de finanțare privată). Acest model de PPP prevede construcția, deținerea și operarea facilităților de infrastructură, iar autoritatea publică folosește aceste facilități pentru conducerea instituției de învățământ printr-un acord pe termen lung.

Furnizarea de servicii de suport. În cadrul acestui model de PPP partenerul privat oferă anumite servicii de sprijin în instituția de învățământ, cum ar fi alimentația, facilitățile IT, laboratorul, sală de sport, facilitățile de transport etc., plata fiind efectuată de autoritatea publică.

Infrastructură, servicii suport și servicii educaționale. Conform acestui model, întreaga instituție de învățământ este înființată și administrată de partenerul privat. Aceasta include construirea clădirii instituției de învățământ și furnizarea de servicii de sprijin și servicii educaționale. Partenerul privat deține controlul deplin asupra managementului școlii, inclusiv recrutarea profesorilor și a personalului. Guvernul sponsorizează elevii la școală și plătește o taxă per elev, în funcție de satisfacerea anumitor criterii de performanță, care pot include prezența elevilor și a profesorilor, calificarea profesorilor, disponibilitatea și întreținerea infrastructurii și serviciilor școlare prestabilite, realizarea rezultatelor învățării la studenți și rezultatele examenelor.

Servicii de management. În cadrul acestui model PPP, autoritatea publică încredințează managementul instituției publice de învățământ existente unui partener privat, care ar oferi servicii de management pentru personal, finanțare și planificare.

Servicii operaționale. Acest model prevede administrarea unei instituții de învățământ de un partener privat cu includerea posibilă a propriului personal didactic și nedidactic.

Servicii profesionale. Este vorba de formarea profesorilor, evaluarea calității, evaluarea studenților și alte servicii suplimentare, care sunt contractate de guvern unui partener privat.

Autorul Harry A. Patrinos (2023) afirmă: „Pentru a fi eficiente, parteneriatele public-privat (PPP) în educație trebuie să fie inovatoare, să țină școlile responsabile, să împuternicească părinții și elevii și să promoveze diverse instituții de învățământ. Un cadru legal și de reglementare clar este esențial pentru a obține o soluție durabilă.”

Grupul de cercetători în frunte cu Harry Anthony Patrinos (2009) și Michael Latham (2009) au prezentat următoarele rezultate pozitive ale PPP:

PPP-urile dezvoltă concurența pe piața educației. Partenerii privați pot concura pentru studenți cu sectorul public. În același timp, sectorul public este motivat să reacționeze la această competiție prin sporirea calității educației.

Contractele PPP pot fi mai flexibile decât majoritatea aranjamentelor din sectorul public. De regulă, autoritățile publice au mai puțină autonomie în angajarea profesorilor și organizarea instituțiilor de învățământ decât are sectorul privat. PPP pot fi o mai bună potrivire între oferta și cererea de educație. Flexibilitatea în contractarea cadrelor didactice este una dintre motivațiile principale pentru PPP.

Autoritățile publice pot alege parteneri privați în cadrul PPP prin concurs deschis în care sunt determinate cerințele specifice pentru calitatea educației solicitată de la contractant. Contractele prevăd adesea rezultate măsurabile și clauze de oferire a serviciilor de educație de o anumită calitate, iar contractantul cu cea mai

bună sau mai mică propunere de cost este apoi ales.

Contractele PPP pot atinge un nivel sporit de partajare a riscurilor între autoritatea publică și partenerul privat. Această partajare a riscurilor poate să sporească eficiența în prestării serviciilor și, drept urmare, să contribuie la canalizarea resurselor suplimentare către sectorul de educație.

Sectorul privat poate avea standarde mai înalte în prestare de servicii educaționale. Contractele PPP pot reflecta standarde specifice și obiective de calitate. Prin urmare, performanța pe durata de viață a contractului, cu o supraveghere adecvată, poate duce la perfecționarea sistemului de învățământ.

PPP poate îmbina punctele forte ale autorității publice, partenerului privat și părților interesate ale societății civile pentru a promova educația, ceea ce poate conduce la inițiative noi și durabile de reformă a educației.

La fel, autorul nominalizat prezintă condițiile obligatorii pentru implementarea PPP în sistemul de învățământ (Patrinos, 2023):

- Implementarea PPP trebuie să poarte un caracter inovațional și să contribuie la dezvoltarea sistemului de învățământ;
- Instituțiile de învățământ trebuie să dispună de o autonomie substanțială în ceea ce privește gestionarea resurselor, personalului și conținutului procesului educațional;
- În același timp, autonomia în luarea deciziilor trebuie îmbinată cu responsabilitatea pentru rezultatele pe care le produc;
- Implementarea PPP nu trebuie să contribuie la îngrădirea drepturilor părinților și elevilor la diferite opțiuni de studii în dependență de avere sau de abilitățile elevilor;
- Promovarea diversității ofertei de studii prin PPP prin facilitarea intrării pe piață a partenerilor privați impune responsabilitatea pentru rezultate atât din partea lor, cât și autorităților publice abilitate prin prisma relațiilor cu cetățenii.

Autorii Antoni Verger și Mauro Moschetti (2017) au prezentat elementele de bază ale PPP în învățământ:

Responsabilitatea. Principalele domenii de responsabilitate și control de stat în PPP-urile educaționale sunt:

- Elaborarea unui curriculum național;
- Asigurarea calității dotărilor școlare;
- Formarea și dezvoltarea profesioniștilor profesori;
- Ridicarea nivelului de calificare a cadrelor didactice;
- Asigurarea remunerării adecvate și condițiilor necesare de muncă ale cadrelor didactice;
- Asigurarea că școlile nu percep taxe neacoperite familiilor;
- Asigurarea guvernării democratice a instituțiilor educaționale (garantarea drepturilor profesorilor, familiilor și altor părți interesate la nivelul școlii);

- Promovarea proceselor transparente de admitere a elevilor (neadmiterea selecției discriminatorii ale elevilor).

Rezultatele învățării și obiectivele de echitate. Statisticile internaționale privind implementarea PPP în învățământ demonstrează că beneficiile PPP legate de extinderea accesului, îmbunătățirea calității și echității sau promovarea inovației educaționale nu se prezintă ca fiind obținute pretutindeni și în mod univoc, ceea ce impune studierea lor continuă și extragerea de învățăminte și măsuri de reglementare pentru viitor.

Inovația și eficiența educațională. De regulă, așteptările legate de PPP-uri sunt legate de diversificarea educației și promovarea inovării educaționale. Însă adesea partenerii privați tind să prefere abordările educaționale tradiționale în detrimentul experimentării. În sectorul privat, inovația se concentrează în general pe practici superficiale (cum ar fi marketingul școlar) și pe practicile de management, dar nu neapărat pe practicile pedagogice. În plus, sistemele de evaluare standardizate impuse ca responsabilitate tind să ofere școlilor stimulente de a restrânge curriculumul și de a preda la test.

Implicațiile politice ale evidențelor existente. Implementarea PPP necesită cercetarea minuțioasă a posibilităților funcționării efective și problematica existentă. De asemenea, modelul PPP nu trebuie privit ca o un instrument masiv de îmbunătățire a activității sectorului școlar public. Statul trebuie să rămână furnizorul și garantul suprem al dreptului la educație. Prin urmare, PPP nu poate înlocui statul în cadrul învățământului public și nici nu poate fi unica sursă de îmbunătățire a educației publice și de consolidare a capacităților în sectorul public.

Factorii de succes în implementarea PPP în învățământ sunt (Patrinos, 2023):

Prezentarea ofertei adecvate. Este dezirabilă promovarea proiectelor PPP în mod prioritar în domeniile în care publice sau lipsesc, sau sunt insuficiente;

Promovarea echității și adăugarea de valoare: modelele PPP prevăd oferta din partea autorităților publice a clădirilor instituțiilor specializate de învățământ, care trebuie să devină moderne. Este recomandabilă invitarea creării școlilor independente de top cu organizarea studiilor în bază de contract; este necesară obținerea rezultate superioare pentru elevii defavorizați;

Aspectele bugetare: implementarea proiectelor PPP trebuie să contribuie la îmbunătățirea accesului la studii îmbinată cu reducerea costurilor pentru sistemul finanțelor publice și menținerea calității;

Abordarea sistemică: PPP-urile ar trebui să abordeze condițiile de bază, chiar dacă este vorba de școli cu performanțe slabe sau constrângeri instituționale, cum ar fi problemele de resurse umane sau respectarea standardelor stabilite. La fel, trebuie să existe posibilitatea asimilării și răspândirii celei mai bune experiențe pentru învățare (de către sectorul public, precum și viceversa).

Reieșind din publicațiile la tema abordată, trebuie de ținut cont și de următoarele neajunsuri ale PPP (Patrinos et al., 2009):

PPP-urile pot conduce la privatizarea sferei educației și, astfel, se poate reduce controlul autorităților publice asupra unui serviciu public;

Diversificarea opțiunilor educaționale disponibile pentru elevi și familiile acestora poate crește segregarea socioeconomică, dacă elevii mai bine pregătiți vor ajunge în școli de înaltă calitate, îmbunătățindu-și astfel rezultatele.

PPP-urile vor duce la lăsarea în urmă a elevilor din păturile vulnerabile ale societății în școlile publice aflate în deteriorare, care își pot pierde sprijinul părinților mai educați.

Implementarea PPP trebuie să evite următoarele probleme importante (Patrinos, 2023):

Lipsa de informații: trebuie să se asigure o informare corectă a părinților și elevilor pentru crearea condițiilor de alegere în cunoștință de cauză. La fel, publicul trebuie informat despre beneficiile proiectelor PPP;

Incertitudini în privința responsabilității: școlile independente trebuie să facă parte din sistem, să publice rezultatele testelor și ar trebui să promoveze participarea activă a reprezentanților păturilor vulnerabile ale societății;

Existența constrângerilor de capacitate: implementarea proiectelor PPP se bazează pe relații contractuale și negocieri prealabile;

Evitarea bazării proiectelor PPP doar pe infrastructură: de rând cu asigurarea infrastructurii fizice, este necesară promovarea învățării și furnizarea de servicii respective calitative.

Discuții și concluzii. Aplicarea practicilor PPP poate fi văzută drept oportunitate pentru dezvoltarea continuă și eficientă a sistemului de învățământ. În practica internațională au fost elaborate modele diferite de implementare a proiectelor PPP, care pot fi adaptate pentru toate nivelurile sistemului de învățământ. Implementarea PPP în sfera educației are un șir de beneficii și aspecte problematice. Având în vedere potențialul înalt al PPP, este necesară perfecționarea continuă a acestora în scopul dezvoltării sistemului de învățământ.

BIBLIOGRAFIA

1. Education System, <https://www.teachmint.com/glossary/e/education-system/>, [Accesat la 21.09.2023]

2. Latham, Michael (2009) Public-private partnerships in education, <https://www.cedol.org/wp-content/uploads/2012/02/158-159-2009.pdf>, [Accesat la 23.09.2023]

3. Public private partership in school education, https://itforchange.net/sites/default/files/ITfC/Concept_note_on_possible_models_of_Public_Private_Partnership_in_schooleducation-2.pdf, [Accesat la 18.09.2023]

4. Patrinos, Harry Anthony; Barrera-Osorio, Felipe; Guáqueta, Juliana (2009) The Role and Impact of Public-Private Partnerships in Education, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/453461468314086643/pdf/479490PUB0Role101OFFICIAL0US>

E0ONLY1.pdf, [Accesat la 22.09.2023]

5. Patrinos, Harry Anthony (2023) Designing effective public-private partnerships in education, <https://blogs.worldbank.org/education/designing-effective-public-private-partnerships-education#:~:text=To%20be%20effective%2C%20public%2Dprivate,to%20achieving%20a%20sustainable%20solution>, [Accesat la 17.09.2023]

6. USAID (2023) How Can Public-Private Partnerships in Education Work for Disadvantaged Students?, <https://www.edu-links.org/learning/how-can-public-private-partnerships-education-work-disadvantaged-students>, [Accesat la 23.09.2023]

7. Verger, Antoni; Moschetti, Mauro (2017) Public-private partnerships as an education policy approach: multiple meanings, risks and challenges, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247327>, [Accesat la 22.09.2023]

